

Van de soorten met roze of violetachtige steelkleur lijkt *C. casimiri* (= *C. subsertipes*) macroscopisch zeer sterk op *C. flexipes*. Microscopisch is het verschil eenvoudig vast te stellen aan de sporegrootte: ongeveer 10-13 x 6-7 μm bij *C. casimiri* en dus aanzienlijk groter dan bij *Cortinarius flexipes* en *C. sertipes*.

C. erythrinus heeft een zeer donker purperbruine hoed, een violeetroze steel met gelijk gekleurd vlees en kleine sporen (ongeveer 7,2-8 x 5,2-5,8 μm) met relatief sterk ontwikkelde ornamentatie.

Doorslaggevende kenmerken:

Alle genoemde kenmerken moeten onderzocht worden, liefst aan carpophoren in alle stadia van ontwikkeling.

Waar nog meer op te letten:

In de sleutels van Moser (1983) worden nog andere verwante soorten opgevoerd. In het kader van deze serie voert het te ver om die alle te bespreken.

Goed afgebeeld en goed beschreven:

Cortinarius flexipes:

Keizer, P.J. en Arnolds, E., 1993. Taxonomical notes on macrofungi in roadside verges planted with trees in Drente (The Netherlands). In: P.J. Keizer, The ecology of macromycetes in roadside verges planted with trees. Thesis, Wageningen.

Lange, J. 1938. Flora Agaricina Danica. plaat 103D (als *C. decipiens*).

Moëne-Loccoz, P. en Reumaux, P., 1990. Atlas des Cortinaires pars II Annecy-Seynod. P. 29 (als *C. decipiens* (?)).

Cortinarius sertipes:

Geen afbeeldingen gevonden.

Coolia 37: 115 - 116. 1994.

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Vogelveerzwam op sok en hoef

Na lang vergeefs te hebben gezocht naar *Onygena corvina* A. & S. ex Fr., de Vogelveerzwam, werden we dit voorjaar verrast door twee vondsten.

Eind maart zagen we op een houtstronk in de Bakkeveenster duinen iets grijs liggen, de halfvergane resten van een wollen sok met daarop een tiental vruchtlichamen van de Vogelveerzwam. Wol is voor deze soort geen ongewoon substraat (Breitenbach & Kränzlin, 1981; Keizer, 1989 en 1992; Pilát, 1956).

Twee weken later gingen we op de Duurwouder heide het denbos in om enigszins voor de regen te kunnen schuilen. Toevallig stuitte Ineke op enkele botten. Na enig zoeken ontdekte ze zelfs enkele resten van hoeven, waarschijnlijk van een ree. Op één daarvan stond een drietal vruchtlichamen. Onze eerste indruk was, dat we ook hier te

maken hadden met *O. corvina*. Die indruk werd bevestigd door de smal-elliptische sporen van $6-7 \times 2,5-3,5 \mu\text{m}$.

Volgens de literatuur kan op hoeven juist *Onygena equina* (Willdenow) Pers. ex Fr., de Hoefzwam, verwacht worden. Pilát (1956) meldt trouwens wel horens als substraat voor de Vogelveerzwam. Breitenbach & Kränzlin (1981) gebruiken het verschil in substraat als onderscheidend kenmerk voor beide ascomyceten. Samson & Van der Aa (1973) geven meer verschillen, ook in sporematen. De Hoefzwam heeft sporen die $3,5-6 \mu\text{m}$ breed zijn (Komarowska, 1986). Bovendien staat *O. equina* in Duitsland, Engeland en Frankrijk (Samson & Van der Aa, 1973) en in Zwitserland (Breitenbach & Kränzlin, 1981) als algemeen te boek. Ook komt de soort in België voor (Rammeloo, 1977).

Al met al blijft het merkwaardig, dat in Nederland nog niet één vondst van de Hoefzwam bekend is, en dat we op de reëelhoef niet de Hoefzwam, maar de Vogelveerzwam hebben gevonden.

Sjoerd en Ineke Greydanus, Drachten

LITERATUUR

- Breitenbach, J. & F. Kränzlin, 1981. Pilze der Schweiz. Band 1: Ascomyceten (Schlauchpilze). Luzern.
- Keizer, G.J., 1989. De Vogelveerzwam op een ongewoon substraat. *Coolia* 32: 30.
- Keizer, G.J., 1992. De Vogelveerzwam. *Natura* 89: 192.
- Komarowska, H., 1986. *Onygena equina* (Willd.) Pers.: Fr. in Poland. *Acta mycol.* 22: 49-52. 1986.
- Pilát, A., 1956. Revise Československých druhů *Onygena* Pers. - kaziroh. *Česká Mykol.* 10: 141-147.
- Rammeloo, J. 1977. Het genus *Onygena* Pers. ex Fr. in België. *Dumortiera* 6: 1-7.
- Samson, R.A. & H.A. van der Aa, 1973. Het ascomycetengeslacht *Onygena*. *Coolia* 16: 30-35.

BOEKBESPREKINGEN

O. Petrini & G.A. Laursen (eds), 1993. *Arctic and Alpine Mycology 3-4*. Bibliotheca mycologica 150. 269 pp, talloze lijntekeningen, zwartwit-foto's en grafieken. Prijs DM 90,-.

Deze bundel bevat korte bijdragen naar aanleiding van het derde en vierde symposium over arctische en alpine mycologie, gehouden in respectievelijk Spitsbergen, 1988 (ISAM 3) en de Franse alpen, 1992 (ISAM 4).

De in totaal 21 artikelen bestrijken ver uit elkaar liggende gebieden, zoals Groenland, Graubünden, Kamchatka en de Falklands, en behandelen eveneens verschillende paddestoelgroepen en uiteenlopende onderwerpen. Enkele voorbeelden: ascomyceten op *Dryas* in Svalbard, een overzicht met determinatiesleutel voor *Entoloma*-soorten in het Zwitserse Nationale Park, aspecten van de oecologie en verspreiding van *Scutellinia*-soorten in Noorwegen en ook een vergelijking van enkele valleien in Groenland aan de hand van de houtverterende fungi. De meeste artikelen behandelen de systematiek of floristiek van een beperkte groep in een beperkt gebied.

Het is duidelijk dat er nog veel te ontdekken valt aan arctische en alpine paddestoelen. Dit gevarieerde boekje geeft daar, samen met de eerder verschenen delen, een goede indruk van.

Else C. Vellinga